

Groupe parlementaire

N° 7900
Entrée le 19.04.2023
Chambre des Députés
Déclarée recevable
Président de la Chambre des Députés
(s.) Fernand Etgen
Luxembourg, le 19.04.2023

Här Fernand Etgen
President vun der Deputéiertechamber
19, um Krautmaat
L-1728 Lëtzebuerg

Lëtzebuerg, den 19. Abrëll 2023

Här President,
esou wéi d'Chamberreglement et virgesäit, bieden ech lech, dës parlamentaresch Fro un den Här Schoulminister weiderzeleeden.

Vill Kanner hei zu Lëtzebuerg hu sougenannt "Dys-Problemer"; dat ka vu Problemer beim Liesen oder Schreiwe bis hin zu Problemer mam Schwätzen, Rechnen oder Beweegen zesammenhänken.

An deem Kontext hunn ech folgend Froen un den Här Minister:

- 1) D'Delaie beim CDA (Centre pour le développement des apprentissages), fir en Dys-Test bei engem Kand maachen ze loossen, sinn anscheinend relativ laang. Wéi laang sinn déi Delaien am Duerchschnitt a wat wëll den Här Minister maachen, fir déi Delaien ze verkierzen?
- 2) Wéi gëtt d'Léierpersonal iwwer d'Dys-Problematik informéiert, sensibiliséiert an op esou Situatiounen virbereet? Ass och bei den "Quereinsteiger" garantéiert, datt si dat néidegt Versteesdemech fir déi betrafte Kanner hunn?

Mat déiwem Respekt,

Fred Keup
Deputéierten

**Äntwert vum Minister fir Educatioun, Kanner a Jugend, Claude Meisch, op d'parlamentaresch Fro
Nr. 7900 vum honorabelen Deputéierte Fred Keup**

Ad 1)

De CDA erstellt diagnostesch Rapporten an zwee grouse Beräicher, de Léierstéierungen (Dyslexie, Dysorthographie, Dyscalculie, asw.) an dem TDA/H. En universellen Dys-Test gëtt et net; mir schwätzen hei vun engem héich komplexe Multiaxial-Diagnostic, deen an der Reegel um besteeënden Dossier opbaut, a wou Spezialisten aus verschidde Fachrichtungen gezielt Beräicher analyséieren an exploréieren. Et sinn dëst Psychologen, Pädagogen, Orthophonisten, Psychomotoriker, Enseignanten an awer och spezialiséiert Dokteren ewéi z. B. Kanner- a Jugendpsychiater. An den eenzelne Fachrichtungen ginn et dann nach Spezialiséierungen. Esou huet de CDA z. B. Psychologen, déi an der Dyscalculie spezialiséiert sinn, oder Fachleit, déi offiziell accreditéiert sinn fir den Diagnostic am Engleschen ze stellen. Bei 50 % vun den Dossieren sinn och méi ewéi zwee Fachleit am Dossier involvéiert. Jee nodeem wéi den Dossier sech presentéiert, kënnen d'Waardezäiten deemno ënnerschiddlech laang sinn. Am Schouljoer 21/22 louch d'Waardezäit an der Moyenne bei 2,7 Méint.

De CDA setzt op dräi Niveauen un, fir d'Delaien ze verkierzen:

- a) D'Rapporte gi weider standardiséiert an digitaliséiert. Dëst reduzéiert déi redaktionell Aarbecht a féiert esou zu engem Zäitgewënn.
- b) Dacks sinn Dossieren, wann se iwwert d'CNi an de CDA ginn, schonns zimmlech komplett. Mam Retour vun erfuerene Fachleit gouf eng Taskforce opgestallt, déi Analys-Dossiere ganz séier kann opschaffen, esou datt déi net onbedéngt nach ee Mol bis an den Diagnostic-Grupp mussen goen.
- c) Mat der neier Antenn zu Déifferdég, déi am September 2023 opgeet, proposéiert de CDA den Diagnostic an engem Phasemodell. Dëst erlaabt et, eng nach méi effizient a prezis Planung vun den Diagnosticen ze maachen, an esou d'Zäit däitlech ze reduzéieren.

Ad 2)

Eng vun den Aufgaben vun der Schoul ass et, de Bedierfnisser vun alle Schüler méiglechst gerecht ze ginn. All Kand, onofhängeg vu senger Fäegkeeten, soll esou encadréiert ginn, datt et sech beschränkt entfale kann. Déi inklusiv Approche, déi unhand vun Differenzéierungsmoosnamen a gegebenefalls mat der Ënnerstëtzung vu spezialiséiertem Personal an der Schoul ëmgesat gëtt, spillt heibäi eng zentral Roll.

Aus dësem Grond gëtt scho bei der universitärer Ausbildung vun den zukünftigen Enseignanten e besonnesche Fokus drop geluecht, datt d'Studente léieren, d'Bedierfnisser vun de Kanner ze erkennen an ze reflektéieren an dës Bedierfnisser mat ënnerschiddleche pedagogesche Mëtzel gerecht ze ginn. An dësem Zesammenhang soll hir Ausbildung si drop virbereeden, Léierprozesser ze verstoen, ze analyséieren an ze bewäerten an dobäi déi individuell Ressourcë vun hire Schüler ze berücksichtegen. Si léieren, ënnerschiddlech Methoden an Unterrechtsformen fir en eegestännegt, ganzheetlecht a kompetenzorientéiert Léiere vun de Kanner ze erméiglechen an ze fërderen.

An de Coursë vun hirer Ausbildung léieren d'Studente vum Bachelor en Sciences de l'Éducation (BScE) de jeeweiligen Entwécklungsstand vun de Kanner ze identifizéieren an unhand vun de passenden Differenzéierungsmesuren op déi jeeweileg Bedierfnisser anzegoen, fir et esou all Kand ze erméiglechen, seng Kompetenze beschtméiglechst ze entwéckelen.

Am Kontext vun den ugeschwatene "Dys"-Problematike besichen d'Studente vum BScE beispillsweis Coursë wéi "*Förderung von Schreib- und Lesekompetenzen*" an "*Weiterführendes Lesen und Schreiben ab C3*", an deenen si d'Entwécklung vun den éischte Schreifversich bis hin zur Schreifkompetenz kenne léieren a léieren, d'Kompetenze vun hire Schüler anzeschätzen. Si ginn dozou ausgebild, differenzéiert Aktivitéiten ze gestalten, déi esouwuel den individuelle Bedierfnisser vun de Schüler, wéi och dem Léierplang an dem soziokulturelle Kontext Rechnung droen.

Zousätzlech besichen d'Studente vum BScE och ee Cours, deen sech ganz spezifesch mat der "Dys"-Problematik beschäftegt. Heibäi handelt et sech ëm de Cours "*Sprachentwicklung und Sprachentwicklungsstörungen / Numerische Kompetenzen: Entwicklung und Entwicklungsstörungen*".

Am Deel "*Sprachentwicklung und Sprachentwicklungsstörungen*" léieren d'Studenten, wéi sech geschriwwen a geschwate Sprooch bei engem Kand entwéckelt a wat déi wichtegst Indicateure fir de Léierprozess vun hire Schüler sinn. Si kréien hei ee Verständnes fir déi verbreetsten Entwécklungsstéierungen, déi di mëndlech a schrëftlech Sproochleeschunge vun hire Schüler kënne beanträchtegen. Generell ass d'Zil vun dësem Cours, zukünftigen Enseignanten dat néidegt Wëssen ze vermëttelen, fir mëndlech a schrëftlech Sproochkenntnisser am Unterrecht effizient ze vermëttelen an sech de Schwieregkeete bewusst ze sinn, deenen d'Kanner heibäi begéine kéinten.

Am Kader vun der Formatioun, déi all Berufsfänger während dem Stage respektiv der Période d'initiation an der Période d'approfondissement leescht, gëtt d'Méiglechkeet ugebueden, de Sujet vun den "Dys"-Problemer nach weider ze verdéiwen. Während dëser Phase d'insertion professionnelle sinn eng Rei Formatiounsstonnen au choix virgesinn, déi d'Participanten deemno selwer eraussiche kënnen, am Zesammenhang mat deem Kontext, an deem si schaffen.

Fir de Sujet vun den "Dys"-Problemer weider ze verdéiwen, bitt och den IFEN ganz spezifesch Weiderbildungen un, wéi zum Beispill:

- *Dys, Dys und nochmal Dys: Überblick über die verschiedenen Lernschwierigkeiten: Dyslexie, Dyskalkulie, Dyspraxie und das Aufmerksamkeitsdefizitsyndrom (AD(H)S)*
- *Konkrete Unterstützung von Kindern mit Lern- und Verhaltensschwierigkeiten: Dyslexie*
- *Konkrete Unterstützung von Kindern mit Lern- und Verhaltensschwierigkeiten: Dyskalkulie*

Allgemeng proposéiert den IFEN iwwert 70 Weiderbildungen am Beräich vun der "Dys"-Problematik an huet an dësem Kontext eleng am Schouljoer 2022/2023 818 Agenten an enger vun dëse Formatiounen ausgebild. D'Formatioune vum IFEN riichten sech am Allgemengen un dat ganz Schoulpersonal, woubäi et awer och speziell Offere fir d'I-EBS, d'ESEB an d'Kompetenzzentre gëtt.

Fir d'Enseignanten aus der Grondschoul zousätzlech beim Encadrement vun de Schüler mat enger "Dys"-Problematik ze ënnerstëtzen, stinn hinnen op lokalem Niveau d'Instituteurs spécialisés dans la scolarisation des élèves à besoins spécifiques (I-EBS) zur Säit, déi jeeweils un eng Schoul affektéiert sinn an deenen hir Missioun et ënnert anerem ass, d'Léierpersonal bei der Prise en charge vun de Schüler mat besonnesche Besoinen am Sënn vun enger inklusiver Approche innerhalb vun der Klass ze ënnerstëtzen.

Des Weidere gëtt et um regionale Plang an all Regionaldirektioun eng Équipe de soutien des élèves à besoins spécifiques (ESEB), déi d'Enseignantë berode kann, wéi se mat de Kanner mat enger "Dys"-Problematik an hirer Klass ëmginn an déi awer och eng ambulante Prise en charge vum Schüler an der Klass (assistance en classe) assuréiere kann.

Dernieft existéieren um nationale Plang d'Kompetenzzentren, deenen hir Aufgab et ënnert anerem ass, d'Léierpersonal ze beroden, wéi et mat engem Kand mat spezifische Besoinen an der Klass kann ëmgoen. Des Weidere bidden och d'Kompetenzzentren eng ganz Rei Moosnamen un, wou si direkt mam Kand a mat sengem Ëmfeld schaffen.

Lëtzebuerg, den 9. Juni 2023

De Minister fir Educatioun,
Kanner a Jugend

(s.) Claude MEISCH